

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан стоматологічного факультету
проф. Костенко Є.Я.

“23”

06

2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДИТЯЧА ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія
Предметна спеціальність	«Дитяча стоматологія»
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська, англійська

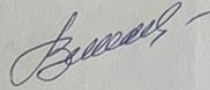
Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «ДИТЯЧА ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 221 «Стоматологія»

Розробник: завідувач кафедри дитячої стоматології, к.мед.н., доцент Мельник Володимир Семенович..

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дитячої стоматології.
Протокол № 10 від "16" червня 2021 року.

Завідувач кафедри дитячої стоматології
"16" червня 2021 року

доц. Мельник В.С.

Робоча програма схвалена на засіданні навчально-методичної комісії стоматологічного факультету. Протокол № 10 від "23" червня 2021 року.

Голова навчально-методичної комісії
стоматологічного факультету.
"23" червня 2021 року.

проф. Клітинська О.В.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом		
	Форма навчання	Денна	
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки	5	
Загальна кількість годин – 90	Семестр	9	10
	Лекції	2	8
Кількість модулів – 1 Змістових модулів – 2	Практичні	28	32
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 28/32 самостійної роботи студента – 1	Самостійна робота	0	20
	Вид підсумкового контролю	залік	
	Форма підсумкового контролю	усна, письмова	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни «Дитяча хірургічна стоматологія» спрямована на:

- оволодіння основними стоматологічними маніпуляціями та методами діагностики у дітей з хірургічними стоматологічними захворюваннями для постановки діагнозу і вибору правильного методу лікування;
- формування відповідальності студента, як майбутнього фахівця за рівень своєї підготовки та її вдосконалення протягом навчання і професійної діяльності.

Завданнями навчальної дисципліни «Дитяча хірургічна стоматологія» є: вміння проводити обстеження стоматологічного хворого, вивчення провідних синдромів і симптомів у хірургічній стоматології, обґрунтування та формулювання попереднього діагнозу; вміння аналізувати результати обстеження та проводити диференційну діагностику, ставити остаточний діагноз основних захворювань, виявляти та ідентифікувати прояви соматичних захворювань в порожнині рота, визначати принципи комплексного лікування в клініці дитячої хірургічної стоматології, виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених хірургічних стоматологічних захворювань у дітей.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Дитяча хірургічна стоматологія» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми:

- а) ґрунтується на попередньому вивченні студентами анатомії людини; гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики, мікробіології, вірусології та імунології й інтегрується з цими дисциплінами;
- б) закладає основи вивчення студентами таких клінічних дисциплін, як дитяча терапевтична стоматологія, ортодонтія;
- в) базується на вивченні студентами пропедевтичних дисциплін стоматологічного профілю: дитяча терапевтична стоматологія, ортодонтія та інтегрується з цими дисциплінами;
- г) інтегрується з наступними клінічними дисциплінами: дитяча терапевтична стоматологія, ортодонтія;
- д) формує уявлення про необхідність профілактики стоматологічних захворювань

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Дитяча хірургічна стоматологія» студент повинен

Знати:

- Аналізувати результати обстеження хворого в клініці дитячої хірургічної стоматології
- провідні синдроми і симптоми у дитячій хірургічній стоматології
- характер та принципи лікування в клініці дитячої хірургічної стоматології
- принципи профілактики стоматологічних захворювань та їх ускладнень в дитячій хірургічній стоматології.
- виявляти вроджені та набуті вади щелепно-лицевої ділянки
- виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань у клініці дитячої хірургічної стоматології.

Вміти:

- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці дитячої хірургічної стоматології
- діагностувати невідкладні стани в клініці дитячої хірургічної стоматології.
- надавати необхідну невідкладну допомогу в клініці дитячої хірургічної стоматології
- обґрунтувати і оформити попередній клінічний діагноз в клініці дитячої хірургічної стоматології
- обґрунтувати і оформити синдромний діагноз в клініці дитячої хірургічної стоматології
- проводити диференційну діагностику венеричних захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнта.
- проводити обстеження хворого у клініці дитячої хірургічної стоматології
- проводити хірургічне лікування основних стоматологічних захворювань.
- ставити остаточний клінічний діагноз основних захворювань в клініці дитячої хірургічної стоматології.

- Кінцевими цілями вивчення навчальної дисципліни *“Дитяча хірургічна стоматологія”* є:
- ПП.0014 Аналізувати результати обстеження хворого в клініці дитячої хірургічної стоматології
  - ПП.0051 Визначати провідні синдроми і симптоми у дитячій хірургічній стоматології
  - ПП.0055 Визначати характер та принципи лікування в клініці дитячої хірургічної стоматології
  - ПП.0066 Використовувати принципи профілактики стоматологічних захворювань та їх ускладнень в дитячій хірургічній стоматології.
  - ПП.0071 Виявляти вроджені та набуті вади щелепно-лицевої ділянки
  - ПП.0076 Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань у клініці дитячої хірургічної стоматології.
  - ПП.0094 Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці дитячої хірургічної стоматології
  - ПП.00108 Діагностувати невідкладні стани в клініці дитячої хірургічної стоматології.
  - ПП.00142 Надавати необхідну невідкладну допомогу в клініці дитячої хірургічної стоматології
  - ПП.00151 Обґрунтувати і оформити попередній клінічний діагноз в клініці дитячої хірургічної стоматології
  - ПП.0156 Обґрунтувати і оформити синдромний діагноз в клініці дитячої хірургічної стоматології
  - ПП.00184 Проводити диференційну діагностику венеричних захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнта.
  - ПП.00197 Проводити обстеження хворого у клініці дитячої хірургічної стоматології
  - ПП.00207 Проводити хірургічне лікування основних стоматологічних захворювань.
  - ПП.00213 Ставити остаточний клінічний діагноз основних захворювань в клініці дитячої хірургічної стоматології.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є:

- а) лекції;
- б) практичні заняття;
- в) самостійна робота студентів (СРС);
- г) індивідуальні завдання (ІДРС).

Тематичні плани лекцій, практичних занять, СРС та ІДРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, що входять до складу змістових модулів Модулю 1 дисципліни “**Дитяча хірургічна стоматологія**”.

Теми **лекційного курсу (10 тем)** розкривають найважливіші проблемні питання відповідних розділів дисципліни “**Дитяча хірургічна стоматологія**”.

Тривалість **практичних занять – 2 академічні години (90 хвилин)**.

Методика організації практичних занять з дисципліни “Дитяча хірургічна стоматологія” передбачає:

1. Контроль СРС студента при підготовці до теми поточного практичного заняття шляхом перевірки письмового виконання студентом у **Робочому зошиті** відповідних завдань – **10 хвилин**.
2. Тестовий контроль (*рівня $\alpha-2$*) вихідного рівня знань і визначення ступеню готовності студентів до заняття – **15 хвилин**.
3. Індивідуальне усне опитування студентів, роз’яснення окремих питань теми поточного заняття, відповіді на запитання студентів – **20 хвилин**.
4. Впродовж **25 хвилин** студенти самостійно на фантомах опрацьовують певні стоматологічні маніпуляції.
5. Контроль кінцевого рівня знань студентів – **20 хвилин**. Проводиться у вигляді вирішення тестових завдань (*рівня $\alpha-3$*) або індивідуального усного опитування, вирішення ситуаційних задач. Закінчуючи практичне заняття, викладач підводить його підсумки, дає студентам завдання для самостійної роботи, вказує на вузлові питання наступної теми і пропонує список рекомендованої літератури для самостійного опрацювання.

Для реалізації вищезазначеної методики організації практичних занять на першому занятті кожному студенту надається докладний план роботи впродовж періоду вивчення дисципліни, а також забезпечуються умови для його виконання. Цей план включає:

- перелік теоретичних знань з дисципліни, що має засвоїти студент;
- перелік практичних навичок, що повинен виконати кожен студент впродовж вивчення дисципліни;
- алгоритми виконання основних стоматологічних маніпуляцій на фантомах, моделях або видалених тимчасових і постійних зубах, що знаходяться на різних етапах формування коренів;
- робочий зошит для самостійної роботи студента (СРС) при підготовці до практичних занять, у якому слід **письмово** виконати всі завдання.

Самостійна робота студентів (СРС) передбачає:

- підготовку до практичних занять;
- самостійне опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять, але контролюються та оцінюються викладачем під час проведення підсумкового заняття;
- індивідуальну дослідницьку роботу (ІДРС), участь у роботі наукового студентського гуртка, науково-практичних студентських конференціях тощо;
- підготовку до диференційного заліку.

Методи контролю

Порядок оцінювання навчальної діяльності студентів з дисципліни регламентовано “Інструкцією щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу” (затвердженої МОЗ України від 15.04.2014 р.).

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Виставлені за традиційною шкалою оцінки в кінці семестру конвертуються у бали.

Поточне оцінювання навчальної діяльності студента на кожному практичному занятті здійснюється відповідно до конкретних цілей кожної теми.

Оцінка поточної навчальної діяльності на практичному занятті складається з:

1) Оцінки самостійної роботи студента (СРС) при підготовці до практичного заняття. Вона здійснюється шляхом перевірки письмового виконання завдань, викладених у Робочому зошиті, для підготовки до кожної теми. Питома вага оцінки за конспект з домашнім завданням становить 25% від загальної оцінки за заняття в балах. Якщо студент не виконав завдання для СРС і не надав конспект на перевірку викладачеві, то традиційна оцінка за заняття буде нижчою на **1 бал**.

2) Оцінки рівня знань студентів, який здійснюється шляхом вирішення 10 тестових завдань формату А (рівень- 2) □ або оцінки відповідей на контрольні теоретичні запитання.

Оцінка “5” виставляється за цей етап заняття у разі, коли студент правильно відповів на 81-100 % тестових завдань або дав правильні, повні відповіді на 3 контрольних запитання викладача.

Оцінка “4” виставляється, коли студент правильно відповів на 71-80% тестових завдань або дав правильні, повні відповіді на 2 контрольних запитання викладача і одну неповну або неточну відповідь - на третє.

Оцінка “3” виставляється, коли студент правильно відповів на 61-70% тестових завдань або дав правильну відповідь на одне контрольне запитання викладача і дві неповні або неточні відповіді - на два запитання.

Оцінка “2” виставляється, коли студент правильно відповів менше, ніж на 60% тестових завдань, дав правильну відповідь тільки на одне або не відповів на жодне контрольне запитання викладача

3) Оцінки оволодіння практичними навичками відповідно до професійних алгоритмів під час основного етапу практичного заняття. Проводиться під час опрацювання студентом практичної навички на фантомі або при письмовому викладенні алгоритму її виконання.

Оцінка “5” виставляється за цей етап заняття у разі, коли студент правильно, у відповідності до професійного алгоритму, виконав на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття.

Оцінка “4” виставляється, коли студент знає послідовність дій відповідно до професійного алгоритму, з незначними помилками виконав на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття.

Оцінка “3” виставляється, коли студент не в повному обсязі знає професійний алгоритм виконання тієї або іншої маніпуляції, Припускається помилок при виконанні на фантомі стоматологічної маніпуляції, передбаченої метою практичного заняття.

Оцінка “2” виставляється, коли студент не знає професійного алгоритму виконання стоматологічної маніпуляції, не може виконати на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання диференційований залік.

Семестровий диференційований залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з навчальної дисципліни на підставі поточного контролю та виконаних індивідуальних тестових завдань на останньому занятті.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Для дисциплін формою підсумкового контролю яких є диференційований залік: **Оцінка з дисципліни, яка завершується диференційованим заліком** визначається, як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72)

та балів за виконання індивідуальних тестових завдань на останньому занятті (не менше 50).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	10	30
Практичні навички	15	35
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	5	5
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	10	10
Презентація	1	5
Реферат	1	5
Модульна контрольна робота	1	10
Разом		100

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «**добре**» (82-89 балів, **B**) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «**добре**» (74-81 бал, **C**) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «**задовільно**» (64-73 бали, **D**) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «**задовільно**» (60-63 бали, **E**) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «**незадовільно**» (35-59 балів, **FX**) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «**незадовільно**» (35 балів, **F**) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Пухлини та пухлиноподібні новоутворення, вроджені вади розвитку, набуті дефекти та деформації щелепно-лицевої ділянки у дітей.

Змістовий модуль 1. Доброякісні та злоякісні пухлини, пухлиноподібні утворення м'яких тканин і кісток щелепно-лицевої ділянки у дітей. Класифікація, етіологія та патофізіологія. Принципи діагностики, диференційна діагностика, методи лікування та реабілітація дітей з новоутвореннями. Показання до кровозаміщуючої терапії при проведенні оперативних втручань з приводу пухлин.

Змістовий модуль 2. Закономірності клінічного перебігу, алгоритм діагностичних, лікувальних та профілактичних заходів щодо запальних, травматичних, пухлинних, вроджених та набутих вад розвитку тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Теми	Всього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Пухлини та пухлиноподібні новоутворення, вроджені вади розвитку, набуті дефекти та деформації щелепно-лицевої ділянки у дітей.				
Змістовий модуль 1.				
Доброякісні та злоякісні пухлини, пухлиноподібні утворення м'яких тканин і кісток щелепно-лицевої ділянки у дітей. Класифікація, етіологія. Принципи діагностики, диференційна діагностика, методи лікування та реабілітація дітей новоутвореннями. Показання до кровозаміщуючої терапії при проведенні оперативних втручань з приводу пухлин.				
Тема № 1. Пухлини м'яких тканин ЩЛД у дітей (гемангіома, лімфангіома, ліпома, міома, невос). Пухлиноподібні утворення м'яких тканин обличчя (епідермоїд, дермоїд, тератома, атерома, папілома).	9	2	5	2

Вроджені кісти та нориці шиї. Нейрофіброматоз. Істинні пухлини та пухлиноподібні новоутворення слинних залоз.				
Тема № 2. Пухлини кісток обличчя (остеобластокластома, остеома, остеод-остеома). Одонтогенні новоутворення щелеп у дітей (амелобластома, одонтома, цементома). Пухлиноподібні новоутворення щелеп – кісти (фолікулярна, резидуальна, ісуральна, первинна кісткова, кісти прорізування). Методи діагностики, диференційна діагностика та способи лікування. Реабілітація дітей після цистектомії та цистотомії.	7		5	2
Тема № 3. Пухлиноподібні новоутворення кісток ЩЛД: фіброзна остеодисплазія, херувізм, фіброзна остеодистрофія, еозинофільна гранульома, епуліді. Злоякісні пухлини тканин ЩЛД у дітей.	8		6	2
Тема № 4. Вроджені вади розвитку ЩЛД. Незрощення губи. Короткі вуздечки губ та язика. Мілкий присінок. Вроджені вади розвитку ЩЛД. Незрощення піднебіння. Травматичні пошкодження зубів у дітей (забій, вивихи – повний, неповний, інтрузійний). Травматичні пошкодження кісток ЩЛД у дітей.	8		6	
Тема № 5. Захист історії хвороби. Залікове заняття з питань пухлин ЩЛД, вроджених незрощень губи та піднебіння, травматичних пошкоджень зубів та кісток ЩЛД у дітей.	8		6	2
Разом за змістовим модулем 1	40	2	28	10
Змістовий модуль 2				
Закономірності клінічного перебігу, алгоритм діагностичних, лікувальних та профілактичних заходів щодо запальних, травматичних, пухлинних, вроджених та набутих вад розвитку тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей.				
Тема № 1. Закономірності клінічного перебігу, алгоритм діагностично - лікувальних та профілактичних заходів, вибір методу знеболення у дітей з запальними захворюваннями ЩЛД та супутніми соматичними захворюваннями в умовах поліклініки та стаціонару.	11	2	7	2
Тема № 2. Діагностичні критерії доброякісних пухлин та пухлиноподібних новоутворень ЩЛД у дітей Принципи лікарської тактики та реабілітації на етапах їх лікування.	11	2	7	2
Тема № 3. Патогномонічні клінічні ознаки травматичних ушкоджень тканин ЩЛД у дітей. Методи діагностики травм м'яких тканин, зубів, щелеп. Принципи ПХО ран м'яких тканин обличчя. Способи іммобілізації зубів та щелеп залежно від виду травми та віку дитини. Клініка, діагностика, диф.діагностика та лікування анкілозу.	10	2	6	2
Тема № 4. Принципи комплексного лікування дітей з вродженими дефектами та деформаціями ЩЛД	10	2	6	2
Тема № 5. Підсумковий модульний контроль	8		6	2
Разом за змістовим модулем 2	50	8	32	10
ВСЬОГО	90	10	60	20

6.3. План лекцій

№ п/п	Тема лекцій	Кількість годин
1.	Доброякісні пухлини м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей. Класифікація, етіологія. Принципи діагностики, диференційна діагностика, методи лікування та реабілітація дітей з доброякісними новоутвореннями. Показання до кровозаміщуючої терапії при проведенні оперативних втручань на м'яких тканинах.	2
2.	Доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення кісток щелепно-лицевої ділянки. Етіологія, класифікація, діагностика, клінічна картина та лікування пухлин кісток. Діагностика, диференційна діагностика, особливості клінічного перебігу, принципи лікування злоякісних пухлин.	2
3.	Закономірності клінічного перебігу, алгоритм діагностичних заходів, принципи та методи лікування, профілактика ускладнень у дітей з запальними захворюваннями, доброякісними та злоякісними пухлинами та пухлиноподібними новоутвореннями тканин ЩЛД у дітей	2
4.	Вроджені вади розвитку щелепно-лицевої ділянки у дітей. Статистика, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина. Сучасні принципи лікування, диспансеризації та реабілітації таких дітей	2
5.	Патогномонічні клінічні ознаки травматичних ушкоджень тканин ЩЛД у дітей. Сучасні методи діагностики. Принципи лікувальної тактики при пошкодженнях м'яких тканин обличчя, зубів, кісток. Діагностика, диференційна діагностика та лікування анкілозу СНЩС. Сучасні принципи лікування, диспансеризації та реабілітації дітей з вродженими вадами ЩЛД.	2
	РАЗОМ	10

THEMATIC PLAN OF LECTURES FOR THE FIFTH – YEAR
DENTAL STUDENTS IN STUDYING
«PEDIATRIC SURGERY DENTISTRY»

№	Theme	Hours
9 semester		
1.	Being tumors of soft tissues of maxillofacial area in children. Classification, etiology. Principles of diagnosis, treatment and rehabilitation of children with benign tumors. Indications of blood therapy during surgical intervention on soft tissues.	2
10 semester		
2.	Being bone tumors and tumor maxillofacial area. The etiology, classification, diagnosis, clinical presentation and treatment of bone tumors. Diagnosis, differential diagnosis, clinical course, principles of treatment of malignant tumors.	2
3.	Bening bone tumors and tumor maxillofacial area. The etiology, classification, diagnosis, clinical presentation and treatment of bone tumors. Diagnosis, differential diagnosis, clinical course, principles of treatment of malignant tumors.	2
4.	Congenital malformation of maxillofacial area in children. Statistics, etiology, pathogenesis, classification, clinical picture. Current treatment guidelines, clinical examination and rehabilitation in children.	2

5.	Pathognomonic clinical features of traumatic injuries in child of maxillofacial area. Modern diagnostic methods. The principles of therapeutic tactics in injuries of soft facial tissues, teeth, bones. Diagnosis, differential diagnosis and treatment of TMJ ankylosis. Current treatment guidelines, clinical examination and rehabilitation of children with congenital maxillofacial.	2
Hours in general		10

6.4. Теми практичних занять

№ п/п	Тема заняття	Кількість годин
1.	Пухлини м'яких тканин ЩЛД у дітей (гемангіома, лімфангіома, ліпома, міома, невус). Пухлиноподібні утворення м'яких тканин обличчя (епідермоїд, дермоїд, тератома, атерома, папілома). Вроджені кісти та нориці шиї. Нейрофіброматоз. Істинні пухлини та пухлиноподібні новоутворення слинних залоз.	6
	Пухлини кісток обличчя (остеобластокластома, остеома, остеоїд-остеома). Одонтогенні новоутворення щелеп у дітей (амелобластома, одонтома, cementoма). Пухлиноподібні новоутворення щелеп – кісти (фолікулярна, резидуальна, ісуральна, первинна кісткова, кісти прорізування). Методи діагностики, диференційна діагностика та способи лікування. Реабілітація дітей після цистектомії та цистотомії.	6
	Пухлиноподібні новоутворення кісток ЩЛД: фіброзна остеодисплазія, херувізм, фіброзна остео дистрофія, еозинофільна гранульома, епуліди. Злоякісні пухлини тканин ЩЛД у дітей.	6
	Вроджені вади розвитку ЩЛД. Незрощення губи. Короткі вуздечки губ та язика. Мілкий присінок. Вроджені вади розвитку ЩЛД. Незрощення піднебіння. Травматичні пошкодження зубів у дітей (забій, вивихи – повний, неповний, інтрузійний). Травматичні пошкодження кісток ЩЛД у дітей.	6
	Захист історії хвороби. Залікове заняття з питань пухлин ЩЛД, вроджених незрощень губи та піднебіння, травматичних пошкоджень зубів та кісток ЩЛД у дітей.	4
	ВСЬОГО	28
СУБОРДИНАТУРА - X СЕМЕСТР		
1	Закономірності клінічного перебігу, алгоритм діагностично - лікувальних та профілактичних заходів, вибір методу знеболення у дітей з запальними захворюваннями ЩЛД та супутніми соматичними захворюваннями в умовах поліклініки та стаціонару.	7
2	Діагностичні критерії доброякісних пухлин та пухлиноподібних новоутворень ЩЛД у дітей Принципи лікарської тактики та реабілітації на етапах їх лікування.	7
3	Патогномонічні клінічні ознаки травматичних ушкоджень тканин ЩЛД у дітей. Методи діагностики.	6
4	Комплексне лікування та етапи реабілітації дітей з вродженими вадами розвитку тканин ЩЛД.	6
5	Підсумковий модульний контроль.	6
	ВСЬОГО ЗА СУБОРДИНАТУРУ	32

PA3OM	60
-------	----

THEMATIC PLAN
OF PRACTICAL LESSONS FOR THE STUDENTS
OF THE V COURSE IN STUDYING
« PEDIATRIC SURGICAL DENTISTRY»

№	Themes of the practical lessons 9 semester	Quantity of hours
1.	Benign tumors of the soft tissues of Oral- Facial Area in Children (hemangioma and lymphangioma, lipoma, fibroma, mioma, nevus). Tumor-like neoplasm of soft tissues of the face (epidermoid and dermoid cysts, teratoma, atheroma, papilloma). Innate middle and lateral cyst and fistulae of neck. Neurofibromatosis.	6
2.	Tumors verae and tumors-like neoplasms of salivary glands. Osteogenic tumors of the bones (Giant-cell tumor of bone, Osteoma, Osteoid-osteoma). Odontogenic neoplasm of jaws in children (Ameloblastoma, Odontoma, Cementoma). Tumor-like neoplasm of the jaw – cysts (follicular, residual, fissural, primary bone cyst and eruption cysts). Methods of diagnosis, diff. diagnosis. Surgical methods of treatment. Rehabilitation of the patients after cystectomy, cystotomy intervention.	6
3.	Bone tumor formation Oral-facial area, fibrous osteodysplaziya, heruvizm, fibrous osteodystrophy, eosinophilic hranulomayu epulidy. Malignant tumor tissues of Oral-facial area children	6
4.	Congenital malformations Oral-facial area. Cleft lip. Tie lips and tongue. Milk prystinok. Congenital malformations Oral-facial area. Cleft palate. Traumatic injuries of teeth in children. (Contusion, sprains - full, part, intruziynny). Traumatic injuries of bones Oral-facial area for children.	6
5.	Defend the history of disease. Competitive classes on Oral-facial area tumors, congenital nonunion lip and palate, traumatic damage to teeth and bones Oral-facial area for children.	4
	Hours in general	28

THEMATIC PLAN
OF PRACTICAL LESSONS FOR THE STUDENTS
OF THE V COURSE IN STUDYING
« PEDIATRIC SURGICAL DENTISTRY»

№	Themes of the practical lessons 10 semester	Quantity of hours
1.	Patterns clinical course, diagnostic algorithm - curative and preventive measures, choice of anesthesia in children with inflammatory diseases and related somatic diseases in outpatient and hospital.	7
2.	Diagnostic criteria of benign tumors and tumor in children, principles and tactics of drug rehabilitation stages of their treatment.	7
3.	Pathognomonic clinical features of traumatic tissue damage maxillofacial area in children. Methods of diagnosis.	6
4.	Integrated treatment stages and rehabilitation of children with birth defects maxillofacial area tissue.	6
5.	The final module control.	6
	Hours in general	32

6.5. Самостійна робота студентів (СРС)

№.	ТЕМА	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних, семінарських занять (теоретична, опрацювання практичних навичок та вмінь)	8
2	Підготовка до контролю засвоєння змістових модулів – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	2
3.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:	
3.1	Передпухлинні процеси в щелепно-лицевій ділянці у дітей. Розподіл пухлин, пухлиноподібних новоутворень обличчя та щелеп у дітей відповідно до міжнародної гістологічної класифікації ВОЗ.	2
3.2	Профілактика інфекування специфічними захворюваннями (туберкульоз, сифіліс, СНІД та ВІЛ - інфекція) лікаря хірурга-стоматолога на амбулаторному прийомі та в умовах стаціонару.	2
3.3	Лікування та профілактика патологічних рубців після оперативних втручань в ЩЛД у дітей.	2
4.	Індивідуальна СРС – огляд навчально-методичної літератури, написання рефератів, проведення наукових досліджень.	2
5.	Підготовка до підсумкового модульного контролю.	2
	РАЗОМ	20

5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Тексти лекцій із дисципліни.
2. Методичні розробки практичних занять для викладачів - відповідно до кількості тем.
3. Комплекти тестових завдань (для контролю початкового і кінцевого рівня знань) - відповідно до кількості тем.
4. Методичні розробки для організації самостійної роботи студентів при підготовці до практичних занять – відповідно до кількості тем.
5. Робочий зошит для студентів .
6. Алгоритми виконання стоматологічних маніпуляцій на фантомах.
7. Перелік теоретичних питань до диференційованого заліку з дисципліни “Дитячої хірургічної стоматології”.
8. Перелік практичних навичок до диференційного заліку з дисципліни “Дитячої хірургічної стоматології”.
9. 80 тестових завдань (у 6-ти варіантах) до диференційованого заліку з дисципліни “Дитячої хірургічної стоматології”.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова І.Л. Хірургічна стоматологія дитячого віку. ТОВ “Книга плюс”, 2003, 479 с.

2. Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова И.Л. Хирургическая стоматология и челюстно-лицевая хирургия детского возраста. Киев, ТОВ «Книга плюс», 2005, 479 с.
3. Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова И.Л. Атлас хирургических стоматологических заболеваний у детей. Киев.»Книга-плюс», «Ничлава».,2012 г., 501 с.
4. Александрова Н.М., Аржанцев П.З. Травмы челюстно-лицевой области. М.: Медицина, 1986, 448 с.
5. Агапов В.С., Емельянова Н.В., Шипкова Т.П. Анестезиология, реанимация, и интенсивная терапия в стоматологии и челюстно-лицевой хирургии. -М.-МИА.-2005.-251с.
6. Бернадський Ю.Й. Основи щелепно-лицевої хірургії та хірургічної стоматології. Навчальний посібник для студентів і лікарів-інтернів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитац. лікарів-стоматологів / – Пер. з 3-го російськомов. видання, переробл. і доповн. новіт. даними. – К.: Спалах, 2003. – 307 с.
7. Бургонский В.Г. Современная технология местного обезболивания в стоматологии: Метод. рекомендации. -К.-2005.-31с.
8. Вайсблат С.Н. Местное обезболивание при операциях на лице, челюстях и зубах. К., Здоровье, 1962, 336 с.
9. Каспарова Н.Л., Колесов А.А., Воробьев Ю.М. Заболевания височно-нижнечелюстного сустава. М., Медицина, 1981, 168с.
10. Карапетян И.С, Губайдулина Е.Я., Цегельник Л.Н Опухоли и опухолеподобные поражения органов полости рта, челюстей, лица и шеи /. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: МИА, 2004. –232 с.
11. Кононенко Ю.Г. Местное обезболивание в амбулаторной стоматологии. –Пособие для студентов стомат. факультетов. -М.-“ Книга плюс”.-2004.-351с.
12. Малевич О.Є., Житній М.І., Чернов Д.В. та ін. Техніка місцевої анестезії при малих операціях у порожнині рота. Практичний посібник: Навчальний посібник для студентів і лікарів інтернів стоматологічних факультетів вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / – Д.: АРТ-ПРЕСС, 2003. – 93 с.
13. Малевич О.Є., Кравченко С.В., Світловський А.А та ін. Техніка операцій видалення зубів та їх коренів: Практичний посібник. Підручник для студентів та інтернів стоматолог. фак. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації /– Д.: Арт - ПРЕС, 2003. – 71 с.
14. Рабухина Н.А. Рентгенодиагностика в стоматологии / Н.А. Рабухина, А.П. Аржанцев. – 2-е изд., стер. – М.: МИА, 2003. – 452с.
15. Рогинский В.В. Воспалительные заболевания в челюстно-лицевой области у детей. Москва, 1998, 195 с.
16. Руденко М.М. Стоматологія дитячого віку / М.М. Руденко, В.С. Бондаренко, С.В. Радочіна. – О.: Одес. мед. ун-т, 2001. – 177с.
17. Соловьев М.М. Абсцессы, флегмоны головы и шеи– М. МЕДпресс, 2003.–229 с.
18. Солнцев А.М., Тимофеев А.А. Одонтогенные воспалительные заболевания. К., Здоровья, 1989, 232с.
19. Солнцев А.М., Колесов В.С., Колесова Н.А. Заболевания слюнных желез. К., Здоровья, 1991, 312с.
20. Тарасенко М.М., Суханова Г.А. Слюнные железы. Биохимия, физиология, клинические аспекты.-Томск.-НТЛ.- 2002.-123с.
21. Ткаченко П.І., Гуржій О.В. Лімфаденіт щелепно-лицевої ділянки у дітей.: Навчальний посібник /: Центр. метод. кабінет з вищ. мед. освіти, Укр. мед. стоматологічна акад. – Полтава, 2001. – 106 с.
22. Шаргородский А.Г. Клиника, диагностика, лечение и профилактика воспалительных процессов челюстно-лицевой области. Свердловск, 1987, 305с.
23. Фрумкина Г.Д. Показания и противопоказания к удалению зубов у детей. М., Медгиз, 1962, 112 с.
24. Фісталь Е.Я., Гозінець Г.П. Комбустіологія. - К.-Інтермінк, 2004.-184с.

25. Септичні форми гострого гематогенного остеомієліту у дітей – Д.С.Солейко, О.М.Горбатюк, Ю.П.Кукуруза, В.С.Коноплицький – Вінниця: теза, 2008 – 263 с.
24. Безпека та ефективність місцевої анестезії у стоматології дитячого віку – Р.Гумецький – Видавництво «ГалДент», 2004

Допоміжна література

1. Артющкевич А.С., Герасимчук А.А., Ковальчук И.Н. Воспалительные заболевания и травмы челюстно-лицевой области. Дифференциальный диагноз, лечение: Справочник / Минск: Беларусь, 2001. – 253 с.
2. Безруков В.М., Григорьянц Л.А., Рабухина Н.А., Бадалян В.А. Амбулаторная хирургическая стоматология. Современные методы: Руководство для врачей, 2-е изд., – М.: МИА, 2004.–108 с.
3. Быков В.Л. Гистология и эмбриология органов полости рта человека. С-Петербург, 1999, 245с.
4. Втулова Г.А. Тактика стоматолога при травмах зубов у детей. Диагностика и современные методы лечения больных с переломами челюстей и воспалительных процессов челюстно-лицевой области. М., 1973, 56-58с.
5. Иванов А.С. Артриты и артрозы височно-нижнечелюстного сустава. Лекции по стоматологии. Л., Медицина, 1984, 32 с.
6. Иорданишвили А.К. Хирургическое лечение периодонтитов и кист челюстей. Санкт-Петербург, 2000, 155 с.
7. Кононенко Ю.Г. Местное обезболивание в стоматологии: Пособие для студентов стоматологич. фак., врачей-интернов/ Ю.Г. Кононенко, Н.М. Рожко, Г.П. Рузин./ – К.: Кн. Плюс, 2001. – 319 с.
8. Кульгавов В.Г. Обезболивание в хирургической стоматологии. Иркутск, 1989, 149с.
9. Лойт А.А. Хирургическая анатомия головы и шеи / А.А. Лойт, А.В. Каюков. – СПб. и др.: Питер, 2002. – 224 с.
10. Малевич О.Е., Л.В.Харьков, С.В.Кравченко. Операція вилучення зубів та їх коренів. Реком. Мед., Дніпропетровськ, 1999, 109 с.
11. Рузин Г.П., Бурых М.М. Основы технологии операции в хирургической стоматологии и челюстно-лицевой хирургии. Харьков, 2000, 291 с.
12. Сиган З.М. Топографическая анатомия и оперативная хирургии головы и шеи.-М.-МИА.-2004.-208с.
13. Супиев Т.К.Травмы челюстно-лицевой области у детей. -М.- МЕДпресс-информ.-2003.-100с.
14. Супиев Т.К. Гнойно-воспалительные заболевания челюстно-лицевой области. – М.: Медпресс, 2001. – 160 с.
15. Токарева О.В. Клініко-морфологічні особливості фолікулярних кіст щелеп і одонтогенних кератокіст. Автореф. дис. канд. мед. наук: Укр. мед. стоматолог. акад.– Полтава, 2002.– 19 с.
16. Тарасенко Л.М., Суханова Г.А. Слюнные железы. Биохимия, физиология, клинические аспекты / В.П. Мищенко, К.С. Непопрада. – Томск: Изд-во НТЛ, 2002. – 133 с.
17. Фелейс Д.А Экстренная помощь в стоматологии: (руководство) /; Пер. с англ. под ред. А.С. Артющкевича, Е.К. Трофимовой. – М.: Мед. лит., 2001. – 434 с.
18. Основы челюстно-лицевой хирургии: учебное пособие для студентов стоматологических факультетов медицинских институтов и университетов, врачей-интернов медицинской академии последипломного образования – А.А.Тимофеев – МИА, 2007 – 695 с.
19. Цитологічні показники лімфатичних вузлів в нормі, при хронічних лімфаденітах та дрібноклітинних лімфосаркомах – к.м.н. І.С.Танасійчук – 2006, автореферат.

20. Кулик О.М., Шевченко Л.Н., Коноварт Б.М., Досвід лікування гострого остеомиелиту//Медицина транспорту України 2008 №4 с.98-100.
21. Грона В.Н., Сопов Г.А., Веселый С.В., Клиническое проявление, диагностика и лечение острого гематогенного остеомиелита у детей//Здоровье ребенка 2008 №4 с. 95-100.
22. Гудкова Е.И., Ларченко А.А., Скороход Г.А., Чувствительность – устойчивость к антибиотикам и антисептикам возбудителей гнойно – септических инфекций отделения интенсивной терапии и реанимации детского хирургического центра.//Головна медична сестра ,2008 №6, с. 71 – 72.
23. Орлова С.Н.,Аширова А.Б.,Довгалоук Т.И., Эритематозная форма рожи у ребенка 5 лет//Детские инфекции 2009 Т.,8 №1 стр.68 – 71
24. А.Н.Смирнов, А.В. Селицкий «Результаты применения растворов озона в комплексном лечении гнойно-воспалительных процессов у детей»// Детская хирургия (2).2009 (Москва), стр. 28-30.
25. А.М. Хамадеева, А.С.Серегин, Ю.В.Тарасов «Новый способ лечения детей с одонтогенными кистами, проникающими в верхнечелюстной синус»// Стоматолог инфо (5) 2009, стр. 75 – 77.
26. Кабанова С. А.«Спектр микрофлоры и антибиотикочувствительность при гнойно-воспалительных заболеваниях челюстно-лицевой области»// Современная стоматология (4), 2008 стр. 55-58.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)